

איקלוס מרווה נוצתית (salvia plumosa)

צוברי גבי, כרמי שלומית, איתן שלמה - מו"פ ערבה
אמנון נבון - שה"מ, לה"ד נגב

תקציר

האיקלוס של מרווה נוצתית החל לפני מספר שנים עם חומר ריבוי שהובא ע"י מועצת הפרחים מהולנד לארץ. ההצלחה הייתה חלקית והפיתוח נעצר מאחר ולא הצליחו לקבל יחורים וגטטיבים. בשנתיים האחרונות התגברו על בעיה זו בעזרת משתלת בית העמק דבר שאיפשר להמשיך את המחקר בפרח זה. בעבודה זו בדקנו את השפעת מועדי שתילה שונים בבתי גידול שונים. כאשר מטרת התצפית למצוא את הדרך הנכונה לגידול מיטבי וליצור רצף שיווקי לכל אורך העונה. לשם כך שתלנו את המרווה בשלושה מועדים: ספטמבר, אוקטובר ונובמבר בחממה ובשטח פתוח ביום טבעי וביום ארוך. מתוצאות התצפית עולה כי חשוב להשתמש בתאורה להארכת היום בגידול. וגידול בשטח פתוח עדיף מבחינת איכות הפרחים כמו כן התקבלה פריסת יכול טובה בהתאם למועדי השתילה.

מהלך התצפית

שתילי מרווה הוכנו במשתלת בית העמק. השתילה נעשתה בתחנת "יאיר" בעומד של 20 שתילים במ"ר. השתילה נעשתה בשלושה מועדים: 11/9/02, 17/10/02 ו-14/11/02, הצמחים גדלו בארבעה בתי גידול: בחממה ביום ארוך ויום טבעי, בשטח פתוח ביום ארוך ויום טבעי. קיטום נעשה כחודש וחצי לאחר השתילה.

תוצאות

טבלה 1: השפעת בית הגידול (חממה ושטח פתוח) ביום ארוך ויום טבעי על יכול ואיכות ענפי הפריחה של מרווה נוצתית

שטח פתוח

ללא תאורה			עם תאורה			
14/11/02	17/10/02	11/9/02	14/11/02	17/10/02	11/9/02	מועד שתילה
10/2/03	15/1/03	15/1/03	4/2/03	17/12/02	2/12/02	תחילת קטיף
29/4/03	27/4/03	29/4/03	29/4/03	29/4/03	29/4/03	סיום קטיף
148	108	106	209	178	181	יכול במ"ר
70.85	80.05	88.63	90.61	96.53	94.46	אורך ענף ממוצע (ס"מ)
31.86	42.35	41.11	32.82	37.62	37.24	משקל ענף ממוצע (גרם)
26.90	28.27	30.74	29.18	30.39	30.46	אורך תפרחת ממוצע (ס"מ)

טבלה 2: השפעת בית הגידול (חממה ושטח פתוח). ביום ארוך ויום טבעי על יבול ואיכות ענפי הפריחה של מרווה נוצתית

חממה

ללא תאורה			עם תאורה			
14/11/02	17/10/02	11/9/02	14/11/02	17/10/02	11/9/02	מועד שתילה
16/2/03	12/2/03	9/12/02	6/2/03	27/12/02	2/12/02	תחילת קטיף
30/4/03	30/4/03	30/4/03	30/4/03	30/4/03	30/4/03	סיום קטיף
66	65	121	146	134	151	יבול במ"ר
86.89	79.48	96.69	104.85	115.24	105.80	אורך ענף ממוצע (ס"מ)
54.43	35.58	49.68	33.36	43.44	38.72	משקל ענף ממוצע (גרם)
32.38	28.10	32.06	31.64	34.28	32.28	אורך תפוחת ממוצע (ס"מ)

מועד הקטיף ויבול

בשטח הפתוח הייתה הקדמה קלה בקטיף בהשוואה לחממה. ההקדמה המשמעותית ביותר הייתה בתנאי יום ארוך בחממה ובשטח הפתוח בהשוואה לגידול ביום הטבעי. מועדי השתילה השונים יצרו פריסה של קטיף מתחילת דצמבר ועד סוף אפריל כאשר ממועד שתילה ראשון נקטפו שני גלים נפרדים בתחום הזמן הזה. היבול הגבוה ביותר בכל מועדי השתילה התקבל בחלקות בשטח הפתוח בתנאי יום ארוך. היבול הנמוך ביותר נקטף בחלקות שהיו בחממה ביום טבעי (טבלה 1).

איכות גבעולי הפריחה

גידול בתנאי חממה גרם לקבלת גבעולי פריחה ארוכים יותר בהשוואה לגידול בשטח הפתוח. בשני בתי הגידול, הגבעולים הארוכים ביותר נוצרו כאשר הצמחים גדלו ביום ארוך בהשוואה לאלו שגדלו ביום טבעי אולם גרמו לפחיתה במשקל גבעול הפריחה. הפרט החשוב בנושא האיכותי היה מבנה ענף הפריחה, היום הארוך גרם להתפתחות ענפים ישרים ויציבים ואילו ביום הטבעי היו הענפים שרועים ונפחיים. יש לציין שגוון הפרחים בשטח פתוח היו בעוצמת צבע רבה יותר לעומת אלה שגדלו בחממה.

סיכום

התוצאות שהתקבלו בניסוי מצביעות על כך שבתנאי הערבה יש לגדל את המרווה הנוצתית ביום ארוך בשטח פתוח וכאשר אזור הגידול מועד לפגעי טבע מומלץ לגדלו בחממה. בתנאים אלה ניתן לקבל גבעולי פריחה ארוכים וישרים. יתרון הגידול בשטח הפתוח הוא בגוון הכהה יותר של הפרחים. תוצאות הגידול מצביעות על פוטנציאל טוב לגידול בערבה, הלוואי שהשוק יקבל אותו באותה מידה.